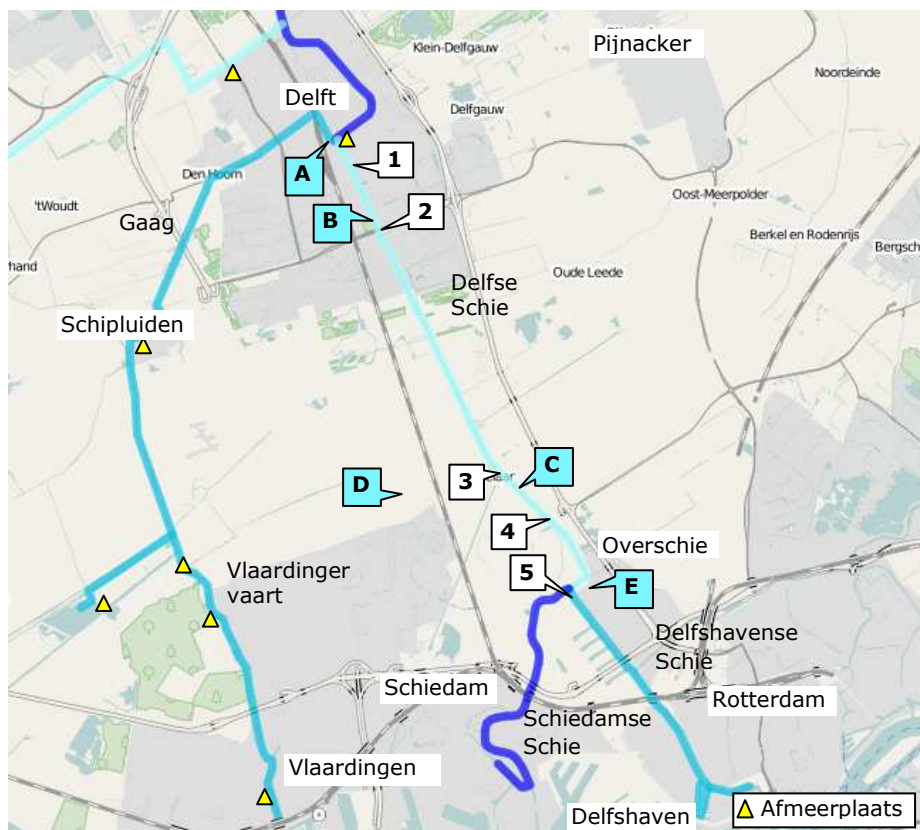

Traject	Delft - Overschie - Delfshaven
Afstand	8,8 km
Startpunt Delft	De grote Kolk
Startpunt Overschie	Splitsing van Schie en Delfshavense Schie
Bijzonderheden	
Max. breedte	7,80 m.
Max. hoogte	n.v.t. i.v.m. beweegbare bruggen
Max. diepgang	2,60 m.
Max. lengte	70 m.
Kenmerken	Doordeweeks druk vaarwater beroepsvaart. Deels open polder.

Met dank aan
Deelnemende Gemeenten
Deelnemende Waterschappen
Prov. Zuid-Holland
Wikipedia.nl
VVV's

Ontwerp en redactie
BICT en EigenWijsWerk
ontwikkelde deze route in opdracht
van de **Vereniging Regio Water**

Deze vaartocht vertelt over Delfts porselein. Was porselein wel porselein? Zand krijgt tijdens deze tocht een heel andere lading... en lees hoe een mineraal Delft in as legde.

Maak -een deel van- de reis die de Pilgrimfathers lang geleden ook maakten.

Leef mee met de strijd van het dorp 'Overschie aan Zee' om een wereldhaven te worden en weet voor eens en altijd dat 'alle hens aan dek' van een borrel houden.

Let op: Deze vaarroute wordt gebruikt door zowel de recreatie- als de beroepsvaart. Specifieke informatie over (mogelijk gevaarlijke) knooppunten waar beroeps- en recreatievaart elkaar treffen zie: www.varendoejesamen.nl

	Naam	Afmetingen	Telefoon	Mar	
1	Abtwoudsebrug	BB H1,4 W10 m	015 563717	18	Bediening gehele jaar: ma.-vr 6:00-22:00 Vaarseizoen: za. 7:00-18:00 zo.10:00-18:00 Overig za. 8:00-13:00 zo. gesloten
2	Kruithuisbrug	BB H0,6 W15 m			Bediening door Abtwoudesebrug. Zie 1.
3	Kandelaarsbrug	BB H4 W10 m			Bediening door Abtwoudesebrug. Zie 1.
4	Doenkadebrug	BB H7 W10 m		18	Bediening door Hogebrug
5	Hogebrug	BB H2.3 W8 m	010 153247	22	Bediening gehele jaar: ma.4:00-24:00 di.-vr 0:00-24:00 (spitssluiting) za. 0:00-20:00 Vaarseizoen: zo.19:00-21:00 Overig: zo. gesloten

Zuidzijde van de Kolk de huidige Hooikade. Zie A.

Op een zomerse dag is er veel bedrijvigheid in de (grote) Kolk te Delft. Al eeuwen is de Kolk deels de haven van Delft.

Wilt u meer weten over de Kolk en Delft, loop even binnen bij het [TIP \(Toeristisch Informatie Punt\)](#).

Met het uitgraven van de Kolk werd in 1614 aangevangen. De haven aan de zuidzijde van [Delft](#) werd te ondiep en te klein en de handel groeide in die jaren. In 1620 was de nieuwe haven gereed.

Vermoedelijk heeft de eerste golf van emigrerende [Pilgrim Fathers](#) -bij vertrek vanuit Leiden- in Delft de nieuwe haven gadeslagen. Aan de noordzijde van het water stond de Schiedamse Poort en rechts ervan – waar nu de bocht naar de Hambrug ligt – de Rotterdamse Poort. Beide poorten zijn door [Johannes Vermeer](#) vereeuwigd op canvasdoek. Als u op de afbeelding klikt geeft het grote schip rechts een goed beeld van de toenmalige schaalvergroting in de scheepvaart. De toenemende handel in Delft vereiste meer vrachtcapaciteit en dat vertaalde zich onder andere in grotere schepen.

De schepen (geen zeeschepen) voeren toentertijd over de [\(Delfse\) Schie](#) naar Delfshaven. Dit van oorsprong natuurlijke kreekje is rond 1100 al een vaarroute van Delft naar Overschie.

In 1602 – het jaar dat de Delfse Kamer van de VOC werd opgericht - maakte Nederland kennis met porselein uit China. Het porselein werd zo populair dat het een grote concurrent werd voor Nederlandse plateelbakkers.

Plateelbakkerijen vervaardigden onder andere [Majolica](#). Majolica is een gekleurd gedecoreerd aardewerk, waarvoor tinglazuur wordt gebruikt. Dit majolica komt oorspronkelijk uit Spanje en Italië. Het woord plateel is afgeleid van het Oud-Franse woord platel, dat platte schotel betekende.

Om hun bedrijf te redden imiteerden de plateelbakkers het porselein en creëerden het Delftse aardewerk.

Ook al gebruiken Delftse plateelbakkers het woord 'porceleyn' graag voor hun nieuwe product, technisch gezien klopt dat niet. Porselein is gemaakt van porseleinaarde, Delfts aardewerk is gemaakt van Majolica waaraan [mergel](#) was toegevoegd. Zo konden de majolicabakkers hun product verbeteren en werd het aardewerk dunner. Dit werd [faience](#) genoemd.

Er waren op een bepaald moment 32 fabrieken die Delfts aardewerk produceerden.

Let op doorgaande beroepsvaart bij het wegvaren vanuit de Kolk.

Vanaf de Kolk vaart u naar het zuiden, richting Rotterdam. U passeert de Abtswoudsebrug (draaibrug).

Na de brug ligt aan bakboord de insteekhaven van Delft. Dit is de plaats waar de beroepsvaart rondgaat.

Let op! Houd voldoende afstand in verband met het schroefwater. Als u de schipper in zijn stuurhut ziet kan zij of hij u ook zien.

0

De fabrieken vestigden zich vaak in vrij gekomen bierbrouwerijen. De bierbrouwerijen zochten een ander heenkomen omdat het water is de stad te veel verontreinigd was. De Een van de oorzaken van deze verontreiniging was de toenemende bedrijvigheid van onder andere de lakenindustrie.

De lakenindustrie gebruikte veel spoelwater om de wol te wassen en de geverfde wol uit te wassen.

Rond de negentiende eeuw nam de concurrentie van andere aardewerken toe. Producten van [Wedgwood](#), werden populair en de meeste plateelbakkerijen waren genoodzaakt te stoppen. Alleen De Porceleyne Fles heeft de concurrentie overleefd door zich ook te richten op het bakken van dakpannen. Naast De Porceleyne Fles kunt u ook De Delftse Pauw en De Candelaer bezoeken (zie [Delft Toerisme](#)).

De huidige watergerelateerde bedrijvigheid bestaat voornamelijk uit zand- en grind-overslag. Het zand dat hier wordt overgeslagen komt van Nederlandse bodem en wordt droog of nat gewonnen. Nat zand wordt meestal gebruikt als stortzand voor bijvoorbeeld wegen. Droog zand wordt als grondstof gebruikt voor onder andere bouwspecie en beton. Zand kent vele toepassingen:

70% van de glasproductie gebaseerd is op zand. Brillen-glazen, lenzen, spiegels bestaan uit [silicaten](#), waarvan [kwarts](#) de belangrijkste stof is.

Staal en muren worden gereinigd met Australisch zand.

Water wordt gefilterd door zand en werkt zo mee aan onze waterzuivering

Zand als blusmiddel bij vloeistof- en vooral bij natrium- of kaliumbranden.

Zand voor de computer en zonnecel industrie.

Het voornaamste ingrediënt van de computerchip is namelijk het element [silicium](#).

Zand voor de tuinbouw en onze tulpenbollen: bollengrond (geestgrond) is een mengsel van klei en zand.

En tot slot: zand als bescherming tegen de zee. Onze kust is een grote berg zand.

Een andere industrietak die u aan uw rechterzijde ontmoet is de voormalige Nederlandse Kabel Fabriek (NKF): de haspels kunt u niet missen. Vanaf 1914 werd hier de sterkstroom- en telefoonkabels geproduceerd. Nu mobiel bellen steeds meer terrein wint, worden de telefoonkabels langzaam maar zeker overbodig.

De kade geeft vaak voldoende plaats om af te meren. Dit is echter voor recreatievaartuigen niet toegestaan. 0.5

In de 20e eeuw behoorde de NKF, samen met Calvé, de Lijm & Gelatinefabriek en de [Technische Universiteit](#) tot de grootste werkgevers van Delft.

Zie kaartje punt B.

Even voor de Kruituisbrug ligt aan uw rechterzijde het [Kruituis](#) van Delft. Na de enorme kruitexplosie in 1654 besloot het stadsbestuur om het nieuwe kruitcomplex buiten de stadsmuren te bouwen. De twee torens midden in het water zijn de eigenlijke kruitmagazijnen. In de torens kon 400.000 pond kruit opgeslagen worden. Zwart buskruit wordt gemaakt van salpeter, houtskool en zwavel. Het VOC droeg aan buskruit haar steentje bij door salpeter of [kaliumnitraat](#) (KNO_3) te verhandelen.

U passeert de Kruituisbrug. Wilt u een opening van de brug dan dient u de Abtswoudsebrug aan te roepen. 1,6

1400 meter na de Kruituisbrug en 400 meter na de vuiloverslag van Delft ligt aan uw linkerzijde de scheepswerf Bocxe (voorheen scheepswerf Boot). In 1851 begonnen in Alphen aan de Rijn, groeide het familiebedrijf Boot uit tot één van de grootste scheepswerven van Nederland. Grote en kleine zee- en binnenvaartschepen rolden hier van de helling. De internationale concurrentie rond 1970 zorgde voor een grote sanering in de scheepsbouw en had ook consequenties voor Bocxe.

Minder vaart bij het naderen van de scheepshelling/werf om eventuele schade te voorkomen. 2,6

Op de werf is een oud ambacht in ere hersteld: Klinknagels gloeien weer in de hete vuren en de luchtdrukhamers ratelen zonder adempauze. De [klinker](#) is aan een tweede jeugd begonnen en de moderne lasrobot heeft het nakijken!

Zie kaartje punt C.

Langs de Schie even voorbij de Kandelaarsbrug is een terras aan het water .

De bebouwing maakt plaats voor polderland-schap en 2500m na de scheepswerf passeert u de witte Kandelaarsbrug 5,1

Aan bakboordzijde (links) ligt Schieland. Het gebied stond in 1273, bekend als "liggende tussen [Schie](#) en [Gouwe](#)". Pas later na ontginning kreeg het de aanduiding "land" en werd het bekend als "Schieland". Schieland was aanvankelijk hoofdzakelijk bedekt met bossen en veenmoerassen. In de 15e, 16e en 17e eeuw werd er grootschalig veen gewonnen. Hierdoor ontstonden plassen die later met behulp van windmolens drooggemalen zijn tot polders.

Schakel over naar kanaal 18 als u de marifoon gebruikt. **Na een flauwe bocht naar bakboord en even verderop naar stuurboord passeert u de Doenkadebrug.** 7,4

Zie kaartje punt D.

Het landschap aan uw rechterzijde staat bekend als het Kleine Groene Hart van de Randstad. Een gebied biedt u alle ruimte om te wandelen, fietsen of skeeleren.

Het bestuur van Schieland is in bezit een hensbeker. De benaming 'hensbeker' is waarschijnlijk direct gerelateerd aan "alle hens aan dek", dat vrij vertaald betekent: "alle handen moeten aanwezig zijn". Dit duidt op de installatie van nieuwe collegeleden, zodat het college weer voltallig is. Het bestuur is compleet en daarop moet in alle broederschap, ter bevordering van de eensgezindheid, worden gedronken.

Dijken en plaatsjes in de tijd.
Rode lijn is Oude dijk
Groene lijn is Schielands Hoge zeedijk.

De skyline verandert. Een pittoresk dorpje ligt aan de voet van een moderne wereldstad Rotterdam.

Het dorp Schie wordt al in het jaar 990 genoemd: een kerk, een paar huizen in een moerasgebied. Rotterdam, Schiedam en Delfshaven bestonden nog niet. Schie lag eigenlijk aan zee (Maasdelta). Rond die tijd is de Oude dijk aangelegd en de Schie afgedamd. Op de dam ontstond bedrijvigheid door een [overtoom](#) en de overslag van goederen. De goederen en schepen gingen (via) Overschie.

Na verloop van tijd ontstond -door slibvorming buitendijks- nieuw land. Rond 1200 bouwde men een nieuwe dijk ten zuiden van de Oude dijk. Deze [Schielands Hoge zeedijk](#) is nog steeds zichtbaar. Door deze binnenwaarts gebogen dijk bleef een open haven behouden voor Overschie.

Rond 1250 is de Schie verlegd naar het zuiden. Er werd een duiker in de dijk gelegd voor de afvoer van het water. Rond deze plaats is Schiedam ontstaan.

In 1340 groef Rotterdam een aftakking van Overschie naar Rotterdam (Rotterdamse Schie). Doordat de haven voor Overschie steeds dichtslibde, voeren de schippers steeds vaker via Rotterdam. Waarschijnlijk deden de concurrentie en de hoogte van de tolgelden het Delftse bestuur besluiten om een nieuw kanaal en een haven te graven: Delfshaven. Hierdoor kwam aan de overslag een eind. Overschie werd voor altijd een dorp aan de Schie.

Bij de moderne schippers staat de Schie, ter hoogte van het Overschiese kerkje, bekend als een obstakel: het water is hier smal en bochtig. Als u plaatsneemt op het bankje naast de kerk kunt u de geschiedenis en de langsvarende schepen bijna aanraken!

Museum
Oud Overschie
Dorpstraat 136-138
Zie kaartje punt E.

De Schie maakt een scherpe bocht naar stuurboord (rechts) en 400 verder komt u op de splitsing van Schie naar Schiedam en Delfshaven. Het vaarwater is smal. Als u marifoon hebt meldt u dan uw positie en richting bij 'post Hogebrug'.

Let op! Voor zowel klein als groot schip geldt dat u tegemoetkomend beroepsvaart (of grootschip) eerst dient te laten passeren. Vanaf de bocht tot aan de splitsing is tweerichting verkeer bijna niet mogelijk.

Wacht tot de beroepsvaart of grootschip voorbij is.